

ASZAD TÁVOZÁSA DAMASZKUSZBÓL: A BLOOMBERG ELINDÍTJA A NARRATÍVÁT

A tizenhárom éve tartó szíriai polgárháború november 27-étől újra a világsajtó központi témája lett, miután a Dicsőség Serege (Dzsajsz al Izza) lázadócsoport támadást indított a Bassár el-Aszad vezette ország hadserege ellen. December 7-én a nemzetközi sajtó már arról adott hírt, hogy az államfő valószínűleg elmenekült az országból.

Aznap 19.30-kor egy cikket közölt a Bloomberg,¹ amelyben arról írt, hogy a bajban lévő szír elnök korábban Orbán Viktorhoz fordult segítségért, azt szerette volna, ha a magyar miniszterelnök közvetítene közte és az USA frissen megválasztott elnöke között. Szerintük ennek érdekében egy magas rangú keresztény vezetőt, a szír ortodox pátriárkát küldte Budapestre, hogy jelezze: ha a lázadó dzsihádisták erőik átveszik a hatalmat, akkor a szír keresztény közösségek súlyos veszélybe kerülnek. Állításait a New York-i szerkesztőség arra alapozta, hogy az egyházvezető néhány nappal korábban valóban járt a magyar miniszterelnöknél. A cikk tartalmi állításai órák alatt szétfutottak a magyar sajtóban, miközben az MTI azt írta a találkozóról: „a tárgyaláson, melyen részt vett Azbej Tristan üldözött keresztényeket segítő programokért felelős államtitkár is, áttekintették és különösen aggasztónak nevezték a Szíriában ismét fellángolt harcokat, amelyek nyomán újra súlyos veszélybe kerültek a helyi keresztény közösségek. Orbán Viktor közölte: Magyarország a nemzetközi fórumokon továbbra is fellép a békéért, valamint a biztonságos életkörülmények megteremtéséért az üldözött keresztények számára. II. Efrém Ignác köszönetet mondott a miniszterelnöknek és a magyar népnek a segítséget szívenedő keresztény közösségek folyamatos támogatásáért.”

A Bloomberg spekuláción alapuló narratívája, amely azóta is terjed a magyar és a nemzetközi nyilvánosságban, hasonlít az orosz-ukrán háború kapcsán a Szuverénitásvédelmi Hivatal által feltárt háborúpárti narratívákra, amely egy tényből, jelen esetben a valóban lezajlott találkozóból von le hamis, félrevezető következtetéseket. Ezek a háborús narratívák arra törekednek, hogy a fegyveres konfliktusokból kimaradni kívánó magyar kormányt, amely a békés, tárgyalásos megoldások mellett foglalt állást, mindenképpen a háborús felek valamelyikéhez kösse, ezáltal a katonai konfliktusok részesévé tegye. A jelenlegi dezinformációs narratívának is, ahogy a korábbi esetekben, mind a média, mind pedig a politikai szereplők között megvannak a feltétel nélküli kiszolgálói, terjesztői.

December 8-án a kormányellenes felkelők elfoglalták Damaszkuszt. Az események nyomán az elnök ismeretlen helyre távozott. Ezzel egybefüggően cikket közölt a Reuters, melyben azt írta,

¹ Bloomberg: „Syria's Assad is Under Siege and Is Making Overtures to US”

hogy Aszad elmenekült az országból, és repülőgépe hirtelen eltűnt a radarról.² A Magyar Hang pedig a cikket szemlélve azt írta: „a portál szerint a SyrianAir egyik repülőgépe a Flightradar weboldal adatai szerint nagyjából akkor szállt fel a damaszkuszi repülőtérre, amikor a fővárost a lázadók elfoglalták.”³

A MAGYAR HANG SAJÁT DEZINFORMÁCIÓT IS TERJESZT

A Magyar Hang ugyanazon a napon, vasárnap azt a hírt osztotta meg internetes oldalán, hogy egy szír kormánygép a budapesti Liszt Ferenc nemzetközi repülőtéren landolt, ezzel azt sejtetve, hogy Aszad a magyar fővárosban tartózkodik.⁴ Nem sokkal később kiderült, hogy a lap egy 2012-es képpel próbálta hitelesíteni a dezinformációt.⁵ A lap az eredeti – azóta átírt, átszerkesztett – cikkében azt állította: „Rejtélyes szíriai gép landolt este nyolc óra körül Ferihegyen 2024. december 7-én. Nagy készülődés előzte meg szombat este a SyrianAir repülőjének érkezését Ferihegyen – értesült reptéri forrásokból a Magyar Hang. Információink szerint a szíriai gép valamivel nyolc óra előtt gördült be az I. terminálra – ami azért is érdekes, mert a nyilvánosan követhető radartérképen nem találtuk nyomát a járatnak –, és több mikrobuszt is indítottak a repülőhöz. Úgy tudjuk, a SyrianAir repülőjének érkezését szigorú biztonsági intézkedések kísérték: a gép kiszolgáló személyzete sem a reptéri dolgozók közül került ki, sőt, utóbbiakat közel sem engedték a szíriai géphez. Nem megerősített hírek szerint a Terrorelhárítási Központ egységei is megjelentek Ferihegyen, a helyi dolgozókkal pedig titoktartási papírt írtak alá – így ez a repülő hivatalosan talán sosem szállt le.”

A dezinformáció terjesztésében részt vett többek között a Hvg.hu,⁶ a Propeller,⁷ a Nyugati Fény,⁸ az Atv.hu,⁹ a Magyararancs.hu,¹⁰ a 24.hu,¹¹ a Frisshírek.hu,¹² a Hírklikk.hu.¹³ Ezeket a cikkeket is átfogalmazták utólag, vagy helyreigazítást helyeztek el bennük.

² Reuters: „Aszad holléte ismeretlen, a hadsereg tisztjei szerint felszállt a járatra”

³ Magyar Hang: „Reuters: Aszad gépe hirtelen eltűnt a radarról”

⁴ Forrás: hang.hu/belfold/titokzatos-sziriai-repulogep-landolt-ferihegyen-170392

⁵ A Magyar Hang cikkéhez használt fotók tizenkét évvel korábban, 2012 októberében Törökországban, Ankarában készültek. Forrás: mti.hu/nemzeti-kozlemenytar/2024/12/08/kormanyzati-tajekoztatasi-kozpont-kozlemenye

⁶ Forrás: hvg.hu/vilag/20241208_Szir-repulo-Ferihegy-Aszad-elno-menekules-ebx

⁷ Forrás: propeller.hu/nagyvilag/4143261-szir-elno-ismeretlen-repulogep

⁸ Forrás: nyugatifeny.hu/2024/12/08/bassar-el-aszad-sziria-damaszkusz-budapest-airport

⁹ Atv.hu: „Aszad Budapestre menekült volna? A kormány szerint fakenews”; Bloomberg: „Orbán Viktoron keresztül kérhetett segítséget a szír elnök”

¹⁰ Forrás: magyararancs.hu/belpol/magyar-peter-feltetelezi-orban-segitett-aszadnak-273042

¹¹ 24.hu: „A Budapest Airport cáfolta, hogy szíria repülőgép landolt volna Ferihegyen”

¹² Forrás: friss hirek.hu/hirek/ai-cikkek/2024/12/08/Bizonytalansag-Bassar_el-Aszad_sorsa_korul

¹³ Forrás: hirklikk.hu/kozelet/bloomberg-orban-viktoron-keresztul-kerhetett-segitseget-a-szir-elno/440775

MAGYAR PÉTER ÉS A SZÍRIAI SZELLEMGÉP – A DEZINFORMÁCIÓ MINT BELPOLITIKAI ESZKÖZ

Egy ilyen fajsúlyú esemény alkalmas politikailag motivált dezinformációs kampányok megvalósítására. A módszer egyszerű: a részletinformációk átkeretezésével, a tények meghamisításával egy meglévő narratívát erősítenek meg. A váratlanul megjelenő hír, értesülés hitelesíti, visszaigazolja a narratíva fő állítását. A friss dezinformáció az orosz–ukrán háború kapcsán a Szuverenitásvédelmi Hivatal által készített elemzésben bemutatott nyugati háborúpárti narratívával mutatott párhuzamosságot.¹⁴ Eszerint a magyar kormány békepárti és eszkalációs kockázatokat hangsúlyozó álláspontja az orosz befolyás bizonyítéka, amely nem szuverén, alárendelt, ezért diktatúrákat, diktátorokat támogat, sőt maga is diktatúrát épít. Ezt a narratívát alátámasztó dezinformációt egy magyar politikus, a legnagyobb ellenzéki párt elnöke is bevetette. A korábban az orosz–ukrán háború ügyében *az orosz legitimációs narratívát*¹⁵ is képviselő politikus¹⁶ ma már kizárólag az ellenkezőjére, *az orosz befolyás narratívájára építi politikai üzeneteit*.

A Tisza Párt elnöke vasárnap 8.13-kor a következő állítást tette hivatalos Facebook-profilján:¹⁷

„Tegnap este pedig teljes titokban, a Terrorelhárítási Központ biztosítása mellett, egy szír utasszállító gép landolt a Liszt Ferenc Repülőtéren, miután Aszad elhagyta Szíriát.

Követelem, hogy hozzák nyilvánosságra, hogy Orbán Viktor milyen segítséget nyújtott az utóbbi években és különösen az utóbbi egy hétben a bukott szíriai diktátornak, akinek a kezéhez százezrek halála tapad.

Követelem, hogy hozzák nyilvánosságra, hogy kik érkeztek Szíriából Budapestre a titkos repülőgépen tegnap este.”

¹⁴ Forrás: szuverenitasvedelmi hivatal.hu/dokumentumok/a-nyugati-haboruparti-es-az-orosz-legitimacios-narrativak-az-ukrajnai-haboru-kapcsan.pdf

¹⁵ Az orosz legitimációs narratívát lásd bővebben itt: szuverenitasvedelmi hivatal.hu/dokumentumok/a-nyugati-haboruparti-es-az-orosz-legitimacios-narrativak-az-ukrajnai-haboru-kapcsan.pdf

¹⁶ Magyar Péter a Tisza Párt alelnökeként egy internetes rádióadásban részletesen kifejtette, hogy a nyugatiak a nyersanyag és a termőföld miatt vesznek részt ukrán oldalon a háborúban, amelyet részben az orosz kisebbség sanyarú helyzete miatt indítottak az oroszok. Kijelentette: „Pontosan tudjuk, hogyan működik az amerikai fegyverbiznisz, ha éppen iraki háború nincs, vagy afganisztáni háború nincs, akkor most van ukrán háború. (...) Pontosan tudjuk, hogy miket csináltak az amerikaiak. Milyen rakétatelepítések voltak Ukrajna területén és mindenhol. Pontosan tudjuk, hogy az amerikaiak által támogatott ukrán kormány miket csinált (...), miket tett azért, hogy egyébként az orosz anyanyelvű kisebbséget kisemmizzék és megsemmisítsék.” Forrás: Klubrádió: „Magyar Péter a Megbeszéljünkben – Nem vagyok Messiás, legfeljebb egy jókor jött szikra lehetek”. 2024. április 12. Forrás: youtu.be/0rVbmrufell

¹⁷ A Facebook-poszt előzményeiben visszakereshető az eredeti, vasárnap reggel megjelent verzió. Forrás: www.facebook.com/peter.magyar.102/posts/pfbid0pL2wE1MoRsGsW8FKJXbEdJyq6FgL5wxT5EFj3GZTrtjTYp5JWZXhfuU35dNz6Y7el

A tudatosan alkalmazott jelenség hatásmechanizmusa éppen erre épül: a jól időzített, célszerűen működtetett dezinformáció az „igazság pillanataként” tűnik fel, azonnali érzelmi hatást vált ki, a megjelenése pedig sokszerű és virális. Ebből következik az az anomália, hogy a dezinformáció mindig több emberhez jut el, mint a tényszerű cáfolata. A dezinformáció ellentéte valójában nem a tényekben rejlik, mert csak részben leküzdhető azok szintjén.

Miután a hivatalos szervek cáfolták a Magyar Hang állításait, és a bizonyítékként beállított fotóról kiderült, hogy több mint egy évtizeddel korábban készült, Magyar Péter vasárnap 12.50-kor módosította, kiegészítette az eredeti posztot:

„Frissítés: közben már sűrűn cáfolja a szír gép érkezését az Orbánék által megvásárolt Budapest Airport... most már csak az a kérdés, hogy mit kért Aszad nevében a szír pátriárka Orbán Viktor-tól december 2-án a Karmelita Palotában... vagy esetleg most már ezt a találkozót is cáfolják?”¹⁸

Amikor már a Magyar Hang mint az álhír elindítója helyreigazítást közölt, és elnézést kért az olvasóitól, valamint ennek nyomán a többi médium is módosította az átvett hamis információt, Magyar Péter továbbra is ragaszkodott a dezinformáció terjesztéséhez. December 10-én, kedden reggel újabb posztban utalt arra, hogy a bukott szír elnök Magyarországra menekült:

„Arra pedig nyugodtan válaszolhat őszintén, hogy járt-e Magyarországon vasárnap a bukott szír diktátor, vagy ön csak a postás szerepét tölti be a valódi nagyfiúk játékában.”¹⁹

Ez a politikusi reakció bemutatja azt a mechanizmust, amikor egy dezinformációból építkező narratíva képviselői a tények ellenére továbbfűzik a *történetüket*. Ilyenkor bevett eszköz, formula az, hogy a dezinformáció tényszerű cáfolatát egyszerűen hazugságnak tüntetik fel, vagy egy esetleges ellennarratíva részének.

A Szuverénitásvédelmi Hivatal felhívja a politikai szereplők és a sajtó képviselőinek figyelmét, hogy a magyar nemzetbiztonságot és külpolitikát érintő kérdésekben a dezinformációs tevékenység kiemelt kockázattal jár. A dezinformáción keresztül a terjesztők Magyarországot egy jelentős nemzetközi konfliktus részesévé próbálták tenni, aminek a diplomáciai következmények mellett akár terrorfenyegetettség is a velejárója lehet. A hivatal korábbi – ehhez az esethez feltűnően hasonló – dezinformációs kampányokat feldolgozó vizsgálatai külföldi érdeket és finanszírozást azonosítottak. A Szuverénitásvédelmi Hivatal ezért jelen esetben is szükségesnek tarja az ügy hátterének teljes feltárását.

¹⁸ Forrás: www.facebook.com/peter.magyar.102/posts/pfbid0pL2wE1MoRsGsW8FKJXbEdJyq6FgL5wxT5EFj3GZTrtJTYp5JWZXh-fuU35dNz6Y7el

¹⁹ www.facebook.com/photo/?fbid=9368526819848349&set=a.115525025148621